

TÄNA LEHES

Mis juhtus Võrtsjärve
konstaablipiirkonnas

Helkur, ei ole igaks
juhuks...

Tasuta riiklikust
ohvriabiteenusest

Eestimaa perenaised
– aidake vähendada
suhkrutrahvi!

Õuesõppimine kui
säästvat arengut
toetav haridus

Puudega inimest
aitavad tööle uued
tööturuteenused

Metsa müümisest...

Alustava ettevõtja
baaskoolitus

Seltsimaja annab teada

Teadet, õnnitlused

Valimistulemustest Puhja vallas

*Viive Paltseri,
valla valimiskomisjoni esimees*

Valimised Puhja vallas kulgesid suhteliselt rahulikult, ilma tõsisemate häireteta. Kaebusi valimiste käigu kohta ei esitatud ühelegi valimiskomisjonile.

Jaoskonnakomisjoni esimehe Genadi Leppiku sõnul oli suurimaks probleemiks valimispäeval, et valima tuldi ikkagi veel kehtetute dokumentidega.

Valijate nimekirja kantud 1921 valijast käisid hääletamas 1089 kodanikku, seega aktiivsuse protsent meie vallas oli 56,95 (Tartu maakonna keskmine % 48,63). Valla valimiskomisjon registreeris valimistulemuste põhjal volikogu uue koosseisu 13 liiget, kellest 7 on eelmisest koosseisust tagasivalitud ja 3 varasemates volikogudes osalenuid ning 3 liiget on esmakordselt volikogusse valitud. Volikokku pääses 7 meest ja 6 naist. Erakondade ja valimisliitude vahel jagunevad kohad järgmiselt: Eestimaa Rahvaliit 4, VL Tarmukas 7 ja VL Optimistid 2 kohta. Kohti ei jagunud sotsiaaldemokraatidele, Reformierakonna kandidaadile ja üksikkandidaadile.

Volikogu liikme volitused on lõpetanud kaks volikokku pääsenut: Milvi Sepp, kes soovis jätkata oma tööd vallaametnikuna ja Milvi Sepa järel asen-

dusliikmena volikokku pääsenud Sirje Dementjeva tema isikliku avalduse alusel. Viimase tagasiastunu järel pääses volikokku Enn Pokk.

Kokkuvõttes kujunes volikogu koosseis neile antud hääletega järgmiselt:

Rahvaliitlased: Vahur Jaakma (135), Anneli Uiboupin (32), Niina Topoleva (31), Kaarel Tuvike (23);

Tarmukad: Heino Kõrgeperv (83), Heiki Rokka (42), Karita Kirbits (34), Galina Rannula-Matikainen (31), Talis Toompere (27), Liilia Nõmmik (25), Enn Pokk (22);

Optimistid: Tõnu Hallik (35), Aivi Pukki (32).

Valla valimiskomisjon soovib kõigile vastvalitud volikogu liikmetele jõudu, tervist, head töötahet ja aktiivset osavõttu vastutusrikkas volikogu töös. Ootame volikogu liikmetelt järgneva nelja aasta jooksul oma edasiste otsuste langetamisel arukust, ausust, erapooletust, seadusekuulekust ja reaalsustunnetust. Arvestamata ei tohi jätta rahva arvamusi ning petta oma valijate usaldust. Eelkõige sooviksime aga head läbisäämist kõikide valimisliitude ja erakondade esindajate vahel ning tulemusrikkast koostööd tulevase vallavalitsusega.

Valimisjärgsetest volikogu istungitest

Viive Paltseri, vallasekretär

27. oktoober

Valla valimiskomisjon kutsus kokku volikogu uue koosseisu esimese istungi 27. oktoobril k.a, kus esimese päevakorrapunktina oli planeeritud volikogu esimehe ja aseesimehe valimine. Volikogu esimehe kohale esitati kandidaatideks valimisliit Tarmukate poolt Enn Pokk ja Eestimaa Rahvaliidu poolt Heiki Rok-

ka. Kandidaatidele antud sõnavõtte käigus Heiki Rokka taandas oma kandidatuuri. Volikogu esimehe kandidaat Enn Pokk ei saavutanud läbiviidud kahe salajase hääletamisvooru tulemusena nõutavat volikogu koosseisu poolthääletenamust.

Uus volikogu istung otsustati kokku kutsuda sama päevakorraga nädala pärast.

03. november

Istung toimus 03. novembril k.a, kus päevakorras oli jälle volikogu esimehe valimine. Kandidaadiks volikogu esimehe kohale esitati taas VL Tarmukate poolt hr Enn Pokk. Teisi kandidaate ei esitatud. Seekord olid volikogu liikmed esimehe valikul üksmeelsemad ning tulemusega 11:1 osutus hr Enn Pokk valituks volikogu esimeheks. Enn Pokk tänas kõiki talle osutatud usalduse eest.

Seejärel asus juba istungit juhatama vastvalitud volikogu esimees Enn Pokk. Tema juhtimisel viidi läbi volikogu aseesimehe valimine. Aseesimeheks valiti 13:0 häälega volikogu liige Kaarel Tuvike (Eestimaa Rahvaliid).

Viimasena kuulati ära vallavanem Vahur Jaakma poolt esitatud vallavalitsuse lahkumispalve. Volikogu rahuldab vallavalitsuse lahkumispalve ning vastavalt seadusele täidab lahkuv vallavalitsus oma ülesandeid ja tema volitused kehtivad kuni uue valitsuse ametisse kinnitamiseni.

Samas otsustati järgmine volikogu istung kokku kutsuda juba 08. novembril, et alustada tegevusi seoses vallavanema valimisega ja volikogu alatiste komisjonide moodustamisega.

08. november

Järjekordse istungi juhatas sisse volikogu esimees Enn Pokk. Kohal olid kõik volikogu liikmed. Esimeseks päevakorrapunktiks oli arutelu vallavanema valimistest. Volikogu esimees esitas väljasaadetud eelnõule koheselt parandusettepaneku, mis nägi ette korraldada konkurss vallavanema kandidaadi leidmiseks ja volikogu ajutise komisjoni moodustamiseks konkursi tingimuste väljatöötamisel. Parandusettepanek sisaldas ettepanekut ära jätta ajutise komisjoni

moodustamine ning selle asemel kinnitada koheselt vallavanema konkursi tingimused, mis olid tema poolt juba ettevalmistatud. Otsuse vastuvõtmise poolt hääletasid 8 ja vastu olid 5 volikogu liiget. Seega otsustati korraldada konkurss vallavanema kandidaadi leidmiseks.

Teisena oli arutusel alatiste komisjonide moodustamine. Volikogu võttis vastu otsuse kuue volikogu alatise komisjoni moodustamiseks. Alatiste komisjonide esimeeste valimiseks korraldati salajane hääletamine, mille tulemusena kinnitati moodustatud volikogu alatiste komisjonide esimehed järgmiselt:

- revisjonikomisjon esimees Kaarel Tuvike
- hariduse- ja kultuurikomisjon esimees Heiki Rokka
- sotsiaalkomisjon esimees Liilia Nõmmik
- keskkonna- ja maakomisjon esimees Heino Kõrgeperv
- majandus- ja planeerimiskomisjon esimees Talis Toompere
- õiguse- ja korrakaitsekomisjon Tõnu Hallik

Volikogu koguneb uue istungi läbiviimiseks peale 25-ndat novembrit kui on laekunud avaldused vallavanema kandidaadi kohale.

Puhja Vallavolikogu kuulutab välja konkursi VALLAVANEMA kandidaadi leidmiseks.

Kandideerimise eelduseks on:

- kõrgharidus
- juhtimiskogemus
- hea suhtlemisoskus ja valmisolek meeskonnatööks
- eesti keele väga hea oskus
- arvutioskus

Kasuks tuleb:

- kohalike olude tundmine
- avaliku teenistuse kogemus
- võõrkeelte oskus

Avaldusele lisada:

- vormikohane CV
- haridust kinnitava dokumendi ära kiri
- esse teemal: Puhja valla areng aastani 2009
- konkursist osavõtja poolt oluliseks peetavad muud materjalid.

Avaldust koos lisadokumentidega ootame hiljemalt 25. novembriks 2005.

Info tel 7 300 641

Mis juhtus Võrtsjärve konstaablipiirkonnas

Alik Säde, vanemkonstaabel

Puhja

30.10.05 tungis kod Viktor (sünd 1982) sisse Puhja kirikusse lukustamata ukse kaudu ja varastas muinsuskaitsele väärtusega küünlajala maksumusega 1350 krooni ning püüdis varastada Puhjas Elva tee 6 Tiit Kuusemaale kuuluvat jalgratast Peugeot. Tartu Maakohus määras kod Viktor Õbenikile 01.11.2005. a karistuseks 6 kuud vangistust.

24.10.2005 teatas kod Nigul, et temale kuuluvasse Sepa tallu Kureküla külas on sisse murtud. Tänu tähelepanelikele Ulila aleviku elanikele selgitati lühikese aja jooksul välja sissemurdjad, kelleks osutus seltskond alaealisi vanuses 9-13 aastat.

04.11.2005 kella 13.15 paiku tabasid valvsad valla kodanikud Priit Sepp ja Simo Saar Puhja alevikus Ristimäe bussijaamast 4 alaealist poissi, kes sodisid ja lasid makroflex'i bussijaama seinale.

Rannu

03.10.2005 avastati Rannus, kahes korteris ebaseaduslik elektri tarbimine. Vargusega tekitati kahju kokku üle 10000 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

15.10.2005 öösel sisenesid omavoliliselt maamajja Verevi külas neli tundmatut noormeest, kes vandaalitsesid seal ning varastasid toiduaineid ja CD plaate.

08.10.2005 avastati, et Koopsi külas asuva Koopsi farmi territooriumilt on varastatud 19 puidust immutatud aiaposti. Alustati kriminaalmenetlust. Aiapostid on leitud, vargusega seotud isik on kahtlustatavana ülekuulutatud.

28.09.2005 avastati Vehendi külas maamajast toimepandud vargus. Ära oli viidud karprauda, 2 plinklaternat, kõrvalhoone kahepoolsed puidust ukseid. Politsei ootab valla elanikelt vihjet kadunud asjade kohta. Anonüümsus tagatud.

2005.2005.2005 varastati Rannu alevikus õpetajate maja trepikojast punane jalgratas.

11.10.2005 varastati Rannu alevikus maja 9 eest lukustamata maastikujalgratas. Jalgratate varas on tänu Rannu aleviku tähelepanelikele kodanikele kiiresti kindlaks tehtud. Teo pani toime alaealine poiss, kes suunati alaealisteasjade komisjoni.

25.10.2005 alustati kriminaalmenetlust selle kohta, et 18.10.2005 peksid Rannu alevikus Rannu Keskkooli territooriumil 2 alaealist noormeest oma kaasõpilast.

Konguta

16.10.2005 avastati Saksjaagu talus saekaatri elektrimootori vargus. Tegemist oli bensiinimootoriga Honda 13 HolsBower, mootor on siduriga, väärtusega 25 000 krooni. Politsei ootab valla elanikelt vihjet kadunud mootori kohta. Anonüümsus tagatud.

Ajavahemikul 01.10.2005 - 01.11.2005 koostati Võrtsjärve konstaablipiirkonnas viiele alaealisele väärteprotokoll tubakatoodete tarbimise ja omamise eest.

Kordame üle Võrtsjärve konstaablipiirkonna konstaablite telefoninumbrid ja e-maili aadressid.

Alik Säde 53307 118, 51 89717, aliksade@louna.pol.ee

Jaanus Tera 53307119, jaanustera@louna.pol.ee

Tiit Treial 53307121, tiittreial@louna.pol.ee

Janek Lepik 53307117, janeklepik@louna.pol.ee

24 tundi ööpäevas vastavad ja aitavad Teid tasuta politsei number 110 ja häirekeskuse number 112.

Helkur, ei ole igaks juhuks...

Võrtsjärve konstaablipiirkonna konstaablid

“Jalakäija liikus pimedal ajal valgustamata sõiduteel tumedates riides ja ilma nõutava helkurita” – just sellise kirjelduse kannab politseinik tihti avariimaterjalidesse, kui mõni jalakäija on autolt löögi saanud. Sügispimeduse saabudes tuleb ka politseinikel tihti teedel helkurita jalakäijatele meelde tuletada, et pimedas tumedate kogudena liigeldes seavad nad oma elu ohtu.

Enda õigustamiseks leiavad inimesed erinevaid põhjusi: helkur jäi teise jope külge, helkur just kadus ära, helkur just läks katki jne. Ühe meeldejäävama õigustuse helkuri mitte kandmise kohta andis 40-aastane meesterahvas: “Kui auto läheneb, siis hüppan kraavi ja kui auto on möödunud, liigun edasi.” Juht ei näe helkurita jalakäijat, samas ei märka ka jalakäija tagant

lähenevat autot ning õnnetus ongi käes.

Aastaid on räägitud helkuri kandmise vajalikkusest. Tuleb ikka ja jälle meelde, korralik helkur on näha autojuhile lähitulede valguses 130-150 meetri kauguselt. Autojuhil on piisavalt aega sellele reageerida ja arvestada, et teel on jalakäija. Kuid juht märkab helkurita jalakäijat oma auto tulede valguses alles 30 meetri kauguselt. Sellest vahemaast ei piisa, et juht suudaks ootamatult nähtvale ilmunud jalakäijale otsasõitu vältida. Veel halvem on olukord, kui samal ajal tuleb sõiduk ka teisest suunast. Sellisel juhul jääb aga helkurita jalakäija autojuhtidele märkamatuks.

Jalakäijad peavad ka ise maanteel liiklemisel kehtestatud reeglitele enam tähelepanu pöörama. Lisaks helkuri mitte kandmisele liiguvad jalakäijad tihti valel sõiduteepoolle. Eriti ohtlik on valel teepoolle liiklemine pimedal ajal ja talvel, mil teepoolle liiklemine võib osutuda võimatuks. Mullu hukkus eesti teedel kaheksast

sellise reegli eirajast seitse pimedal ajal.

Sügisene pimedus on juba saabunud. Maanteemeti statistika näitab, et pimedal ajal juhtub märkimisväärne osa maanteeõnnetustest jalakäijate eksimusel. 2004. aastal 26st omal eksimusel hukkunud jalakäijast sai 20 surma pimedal ajal, pimedas hukkunuist 9 olid joores.

Politsei tuleb järjekindlalt meelde, et helkur on tõesti Teie kõige odavam elukindlustus. Kuna käes on sügis udu, vihma ja peatselt saabuva lumesajuga, on helkur jalakäijale asendamatu abimees. Konstaablid soovivad kanda valget värvi helkureid kuna elu näitab, et värvilised helkurid on küll ilusad, aga pole nii tõhusad. Helkur tuleks kinnitada riieele nii, et oleks nähtav mitmes suunas.

Helkur ei ole igaks juhuks, ta võib päästa Teie elu.

Tasuta riiklikust ohvriabiteenusest

Katti Kask – ohvriabi peaspetsialist

Tartumaa ohvriabikeskuses töötavad alates käesoleva aasta jaanuarist kolm ohvriabitöötajat, kellel on erinev erialane ettevalmistus: sotsiaaltöö (Liia Kilp), psühholoogia (Katti Kask) ja pedagoogika (Anu Kruus).

Keskusesse oodatakse inimesi, kes on sattunud hooletuse, halva kohtlemise, vaimse, füüsilise või seksuaalse vägivalda ohvriks. Teisiti öelduna saab ohvriabi iga inimene, kellele on põhjustatud kannatusi või tekitatud kahju. Ohvriabi on tasuta avalik teenus, mille eesmärk on säilitada või parandada ohvri toimetulekuvõimet. Kümme kuud kestnud praktika jooksul on ohvriabitöötajate poole pöördunud erinevate muredega. Peamiselt on pöördunud perevägivalda all kannatajad, kuid palju on jõudnud keskusesse ka vanemaid inimesi, kes otsivad lahendust oma sotsiaalsetele probleemidele. Keskusesse on pöördunud paljud inimesed ka siis, kui nad mujalt abi pole saanud ja nad on näinud seda viimase võimalusena, et midagi nende elus muutuks. Näiteks on aidatud perevägivalda ohvriks koostada kohtule avaldust abielu lahutamiseks; on käidud lapsega traumapunktis peksmise jälgi fikseerimas;

aidatud leida perevägivalda ohvriks naiste varjupaika.

Ohvriabitöötajatelt saavad inimesed esmast psühholoogilist nõustamist ehk ohvriabitöötajad kuulavad ohvri ära ja pakuvad emotsionaalset tuge. Samuti pakutakse sotsiaalset nõustamist ehk suunatakse abivajaja erinevate teenuste juurde, mida inimene vajab oma probleemi lahendamiseks või sellega toimetulemiseks. Lisaks abi erinevate asutustega suhtlemisel, dokumentide vormistamisel, tugiisikuteeenus kriminaalmenetluse käigus ja kohtuistungil. Selle aasta prioriteetideks on perevägivald ja laste vastu suunatud vägivald. Keskusesse oodatakse ka lapsi, kes abi ja/või tuge vajavad. Ohvriabitöötajad on aidanud lapsi, kes keskusesse ise pöördusid murega, sest ei tahtnud enam koju minna pikaajalise väärkohtlemise tõttu. Koostöös politsei ja kohaliku omavalitsuse nõunikuga algatati nende laste vanemate suhtes kriminaalasi ja praeguseks on lapsed nende omal soovil lastekodusse paigutatud. Nõu võivad küsida kõik inimesed nii telefoni kui e-maili teel, samuti ise kohale tulles. Soovi korral võib inimene jääda anonüümseks.

Raske tervisekahjustuse, vähemalt kuus kuud kestva tervisehäire või ohvri surma

korral on ohvriks endal või tema lähedastel ohvriabi seaduse järgi võimalik taotleda rahalist hüvitist. Hüvitise määramise aluseks võetakse vägivaldakariteoga tekitatud kahjude loetelu: töövõimetusest tulenev kahju, ohvri ravikulud, ohvri surmast tulenev kahju, prillidele, hambaproteesidele, kontaktläätsedele ja muudele keha funktsioonidele asendavatele abivahenditele ning riieale tekitatud kahju, samuti ohvri matusekulud. On oluline teada, et hüvitise taotlemiseks tuleb pöörduda elukohajärgsesse pensioniametisse ning et hüvitise taotlus tuleb esitada pensioniametile ühe aasta jooksul kuriteo toimepanemisest või ohvri surma päevast alates. Samuti peab kuriteost olema õigeaegselt politseisse teatatud ja algatatud peab olema kriminaalasi. Kõigis neis küsimustes võib samuti ohvriabitöötaja poole pöörduda.

Kodanike vastuvõtt on igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kella 9.00-12.00 ja 13.00-16.00 Riia 179a. Vastu võtavad:

Liia Kilp tel 730 4202, kab. 304

Katti Kask tel 730 3069, kab. 305

Anu Kruus tel 730 3067, kab. 306.

tartu.aa@ensib.ee

Eestimaa perenaised – aidake vähendada suhkrutrahvi!

Põllumeeste õiglustunnet riivab EL põllumajandusvoliniku väljautlemine mõni kuu tagasi korraldatud pressikonverentsil: «Kujutage ette, 91 000 tonni suhkrut koduperenaiste keldrites!», pöördus Boel ruumis viibivate ajakirjanike poole, kes selle peale naerma pahvatasid.

Koduperenaiste keldrites pole tõesti 91 000 tonni suhkrut, kuid hinnatõusu kartuses ja hoidiste valmistamiseks on see kogus tõenäoliselt 40 000 tonni. Selle koguse võrra peakski Brüssel meie suhkrutrahvi vähendama. Tuleb siis Brüsselile tõestama hakata, et Eestis ikka keedetakse moosi ja seda mitte euroopalikust “puuviljast” porgandist.

Tartumaa Põllumeeste Liit kuulutab välja **kogu Eestit hõlmava kodanikualgatuse EL poolt ebaõiglaselt määratud suhkrutrahvi vähendamiseks**. Kutsume kõiki eestimaalasi ning mittetulundusühinguid meie algatusega ühinema, ühinenud on juba Kodukant ja Eesti Euroopa Liikumine. See kodanikealgatus on EL konteks-

tis küllaltki ainulaadne ja peaks otsustajad Brüsselist sundima trahvi vähendama.

Kutsume kõiki perenaisi vaatama üle oma hoidisted, kus on kasutatud suhkrut. Valige välja paar-kolm kõige kvaliteetsemat ja paluge lastel-lastelastel ka sildid joonistada, kus kirjas, millise moosiga tegemist ja kes selle keetis ning tooge hoidised allpooltoodud aadressidel, kõik kogumispunktid on avatud kella 9-16ni. Palume teil seal ka kirja panna, mitu kilogrammi suhkrut sisaldavaid hoidiseid te sellel aastal keetsite.

Kampaania kestab 1. novembrist 25. novembrini. Iganädalasel anname ajakirjanduses teada kampaania käigust – palju igas maakonnas on hoidiseid kogutud. **Kampaania lõppeesmärgiks on 3000-4000 hoidistepurgi kogumine.**

Mis saab edasi? 2. detsembril korraldab Eestimaa Põllumajandustootjate Keskliit Pärnu Kontserdimajas konverentsi “580 päeva Euroopa Liidus”, kus osaleb mitu kõrget euroametnikku. Viime seal läbi ka

moosinäituse ja degusteerimise. Järgmisel päeval, 3. detsembril, toimub Olustvere Maamajandus- ja Teeninduskoolis üle-eestiline **moosimees**, kus žürii valib välja parimad hoidised, nende valmistajatele on välja pandud auhinnad. Messile on palutud ka Euroopa Komisjoni põllumajanduse peadirektoraadi peadirektor.

Pärast seda laadime autole tuhatkond purki hoidiseid ja sõidame sellega Brüsselisse ning kingime need suhkrutrahvi otsustajatele, et tõestada – **Eestimaa tublid perenaised keedavad suurel hulgal hoidiseid**. Loodame, et rämpstoiduga harjunud eurobürookraadid pole varem nii maitsvat toitu söönudki... Ülejäänud hoidistekoguse kingime jõuludeks Eesti lastekodudele – 2000 lastekodulast saaksid igaüks purgi moosi.

Täiendavat infot kampaania kohta saate Jaan Sõrralt, tel 508 7320.

HOIDISTE KOGUMISPUNKT

Tartumaal Tartumaa Põllumeeste Liit – Jalaka 48, tel 736 6955.

ÕUESÕPPIMINE KUI SÄÄSTVAT ARENGUT TOETAV HARIDUS

Kaja Kress,
Puhja Gümnaasiumi õpetaja

Käesolevast õppeaastast lülitus Puhja Gümnaasium õuesõppe pilootkoolide projektiga.

Säästvat arengut toetava hariduse eesmärgiks on üles ehitada stabiilne ühiskond. See tähendab õppimist, kuidas ette näha oma tegevuse tagajärgi, kavandada jätkusuutliku arengu visioone ja seda, milliseid samme tuleb astuda nende elluviimisel. Selles tuginetakse kohalikel oludel ja kasutatakse erinevaid õpitegevusi. Suurt

rõhku pööratakse õpilaste aktiivsusele, vaatlustele, katsetele, uuringutele, et vahele kogetu kaudu suurendada õpilaste huvi õppimise vastu, hoolivat ja säästvat suhtumist ümbritsevasse.

Veerandi eelviimasel päeval käisid kooli kuuendate klasside õpilased õppekäigul Ida-Virumaal. Oldi Baltimaade ainulaadses Kohtla kaevandusmuuseumis, kus õpilased said näha, kuidas toimub põlevkivi kaevandamine. Põlevkivist toodetakse põhiline osa Eestis tarbitavast elektrienergiast. Iga soovija sai koju kaasa tüki põlevkivi ja hulga uusi teadmisi Eesti tähtsamast maavarast. Nägime ka tuha-

mägesid, mis on inimtekkelised pinnavorimid.

Edasi viis teekond Valaste joale. Valaste juga (umbes 20 m) on Eesti kõrgeim juga. Tutvusime ka paekiviga, mis on Põhja-Eestis aluspõhja kivim. Käisime mere ääres, kus tegime meelte avamist, et võimalikult palju kogeda. Merd nägid paljud lapsed esmakordselt. Õpilased leidsid Toila rannast huvitavaid kive, milles oli näha fossiile. Külastasime ka Oru lossi ja imetlesime sealse pargi liigirikkust ja kuldust.

Kõik õppekäigul osalenud õpilased jäid käiguga väga rahule.

Puudega inimest aitavad tööle uued tööturuteenused

Sotsiaalministeeriumi kodulehelt

Septembris kiitis riigikogu heaks sotsiaalministeeriumis valminud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse, mis puuetega inimeste tööle aitamiseks näeb ette neli uut tööturuteenust: tööruumide ja -vahendite kohandamise, tehniliste abivahendite tasuta kasutada andmise, tööintervjuul abistamise ja tugisikuga töötamise.

Tuleva aasta alguses jõustuv seadus pakub lisaks nendele teenustele ka juhtumikorraldaja abi. See aitab lahendada probleeme inimestel, kes vajavad enam abi tööturule sisenemisel ning kelle puhul võib tulla kõne alla teiste eriala spetsialistide kaasamise vajadus.

Nii koordineerib juhtumikorraldaja töötuga tehtavaid tegevusi tööturusüsteemis ning loob koostöövõrgustiku teiste asutustega, näiteks kohalike omavalitsuste, koolide, kohalike ettevõtete, aga ka perearstide ja krimimaalhooldusametnik ega jne.

Neli uut tööturuteenust

Tööruumide ja -vahendite kohandamine tähendab kogu hoone, hoone osa, tööruumi või töökoha muutmist puudega inimese jaoks ligipääsetavaks ja kasutatavaks. Näiteks võib ehitada kaldtee, laiendada ukseavasid, parandada valgustust või tuua lambilülitid madalamale.

Teenuse osutamise puhul hüvitatakse tööandjale 50% kohanduse maksumusest, kuid mitte rohkem ülemmäärast 30 000 krooni.

Tehniline abivahend antakse tasuta

kasutada juhul, kui ilma selleta ei saaks puudega inimene tööle minna mitte ühelegi teisele sobivale töökohale. Siia ei kuulu abivahendi kasutamine, mis on vajalik tööülesannete täitmiseks olenemata sellest, kas inimesel on puue. Näiteks arvuti kasutamise juhul peab tööandja töötaja arvutiga varustama, töötaja puudest sõltumata.

Tööintervjuul abistatakse näiteks kuulmis- või kõnepuudega inimest, aga ka suhtlemisprobleemidega inimest, kui ta loob esmast kontakti tööandjaga. Abistajaks võib olla ka juhtumikorraldaja. Teenust kasutatakse juhul, kui töökoht on oma kirjelduse põhjal inimesele sobiv, kuid on alust arvata, et tööandjal on raskusi töötajast arusaamisega või on töötajal raskusi enese mõistetavaks tegemisega. Intervjuu ei pea tagama töötule saamist, vaid seda soodustama konkureerimisvõimaluse pakkumise kaudu.

Kui töötaja vajab töötamisel puudest tulenevalt abi ja juhendamist, saab koos tugisikuga töötada kuni aasta. See on mõeldud kohanemiskustega, õpiraskustega ja mäluprobleemidega inimestele. Teenuse osutamise aeg on piiratud, mis tähendab, et aja jooksul teenuse osutamise aeg väheneb. Näiteks võib tugisikuga töötada esimesel kuul kuni kaheksa tundi päevas, teisel kuul neli tundi tööpäevas, jne.

Kokku võib tugisik ühte töötut juhendada kuni 700 tundi aastas. Teenust ei pakuta juhul kui on põhjust arvata, et inimene ei suudagi iseseisvalt tööle asuda, sest tööturuteenuse eesmärk on töölerakendamise soodustamine, mitte pikaajalise tugiteenuse osutamine iseseisva tööeluga hakkama saamiseks.

Kõikide loetletud teenuste vajadus

selgitatakse juhtumikorraldaja ja kliendi koostöös. Vajadus märgitakse individuaalses töötusimiskavas.

Tööotsingul aidatakse ka 100% töövõimetusega inimesi

Oluliseks uuenduseks on, et alates uuest aastast on töötuna arvele võimalik tulla ning teenustest ja toetustest läbi aktiivse tööotsingu abi saada ka inimestel, kellele on määratud 100% töövõimetus. Seni polnud see võimalik.

Inimese 100% töövõimetus ei näita seda, et inimesel puudub võime tööd teha. Töövõimetus protsent määratakse eelnevat ametit silmas pidades. Seega, kui inimene ei saa töötada enam vanal ametikohal, võib ta tööd leida mõnel teisel töökohal, kui talle luuakse selleks vajalikud tingimused, näiteks pakutakse tööturukoolitust ümberõppeks ning tööruumide või -vahendite kohandamist.

Lisaks uuele seadusele on ministeerium koostöös Eesti puuetega inimeste koja ja Eesti tööandjate keskliiduga välja töötamas puuetega inimeste sõbraliku tööandja märgi.

Märgi andmisega soovitakse tõsta tööandjate teadlikkust puuetega inimestest kui potentsiaalsest ja arvestatavast jõust, keda täna veel liiga vähe kasutatakse. Esialgsete plaanide kohaselt jagatakse märke esimestele tublidele tööandjatele 2006 aasta esimeses pooles.

Puuetega inimestele mõeldud tööturuteenuste pakkumiseks kavandab sotsiaalministeerium tuleval aastal pea kuus miljonit krooni.

Metsa müümisest...

Meelis Kasemaa
Metsanõustamise OÜ

Metsa müümisega ühel või teisel moel on kokku puutunud enamus metsaomanikest. Omanik saab valida põhiselt järgnevate võimaluste vahel:

- tegeleda kasvava metsa ülestöötamisega ise ja müüa valmis metsamaterjali;
- müüa ainult raieõigust osa- või ülepinnaliselt;
- müüa kogu kinnistu;
- müüa ainult mõni lahusmaatükk.

Otsustamine on keeruline ning sagedali mõjutavad lõplikku otsustamist teadmatus ning kogematus.

Samas on metsa müümisega seonduvad otsused väga olulised- tehakse ju selliseid tehinguid harva ja tehinguvääratus ulatub üldjuhul sadadesse tuhandesse kroonidesse.

Mida müüa

Niisiis tuleb esimese asjana endale selgeks teha mida tahetakse müüa:

- metsamaterjali;
- raieõigust (kasvatat metsa);
- kinnistut.

Metsamaterjal

Metsamaterjali müümisel on soovitatav enne raie tööde algust prognoosida metsamaterjali ligikaudne väljatulek sortimentide kaupa. Prognooside alusel saab hakata otsima erinevatele materjalidele erinevaid ostjaid. Üsna kindlalt võib väita, et ostja, kes on nõus kõiki erinevaid sortimente ostma, ei maksa nende eest parimat võimalikku hinda. Loogiline on, et haavapalki ostab parima hinnaga see, kes tegeleb haava saematerjali tootmisega. Teiste sortimentide puhul sama ostja lihtsalt vahendab metsamaterjali teistele tootjatele või eksportööridele. Käesolevaks ajaks on Eestis metsamaterjali ümbertöötlemisettevõtteid piisavalt palju, tagamaks konkurentsi toorme hankimisel. Igal juhul on otstarbekas leida erinevatele sortimentidele erinevad ostjad.

Metsamaterjali müümisel teostab või korraldab metsaomanik ise kasvava metsa ülestöötamise. Puude langetami-

ne ja järkamine läbimõeldult suurendab metsamaterjali väljatulekut ning samuti on metsaomanikul vahetu osalus raiejärgse metsailme loomisel. Samas on kasvava metsa ülestöötamine suhteliselt raske, ohtlik ja kulukas ettevõtmine. Need metsaomanikud, kes ei ole sellega kokku puutunud, võiksid kaaluda kompleksteenuse (raietööd + metsamaterjali kokkuvedu) tellimist. Kui teenuse tegemisel silma peal hoida, siis ei tohiks ka kvaliteedi osas probleeme tekkida. Metsamaterjali müümisel on huvitav veel see, et erinevatel kokkuostjatel on ka erineva suurusega tihumeetrid. Kes kasutab koefitsente, kes metsamaterjali vastuvõtuliine, kes mõõdab hoopis koormates. Kokkulepete sõlmimisel on alati vajalik üle küsida, mille alusel ja kuidas materjali mõõdetakse. Ainuüksi selle küsimine suurendab mõnikord vastuvõtukoefitsente. Üldiselt kipub aga nii olema, et kellel on kokkuostuhinnad paremad, sellel on jällegi koefitsendid ja koormad väiksemad. Kellel on koefitsentide ja koormatega kõik paigas, sellel on jällegi hinnad madalamad.

Metsamaterjali ülestöötamisel peab veel arvestama võimalusega, et metsamaterjal võidakse ära varastada. Kuna varastatakse kallimat materjali, siis läheb kaduma just kõige suuremat puhaskasu andev osa metsamaterjalist.

Kokkuvõtteks võib öelda, et kes otsustab metsamaterjali müümise kasuks, see peab valmis olema suhteliselt pikaks, aeganõudvaks ja tihti ka närvesöövaks protsessiks. Targa tegutsemise korral on aga niiviisi võimalik saada metsamaterjali eest head hinda.

Raieõiguse võõrandamine

Raieõiguse võõrandamine on metsa müümiseks lihtsam moodus kui metsamaterjali müümine. Kuid ka tulusus on üldjuhul väiksem ning võimalikud riskid keskkonnale tekitatud kahju näol päris suured. Raieõiguse võõrandamisel on peamine probleem just keskkonnakahju, sest ostjal puudub otsene vastutus teostatud raie tööde kvaliteedi osas. Raieõiguse võõrandamise lepingus võib küll sätestada ostjale igasuguseid kohustusi raiejärgsete normatiivide jälgimi-

seks ja raiekvaliteedi tagamiseks, kuid ostjal on alati võimalik sõlmida fiktiivseid alltöövõtulepinguid, samuti teisi lepinguid, millega hajutatakse vastutust. Esmane vastutaja keskkonnale tekitatud kahju osas on juriidiliselt ikkagi metsaomanik ning kahju võib riik sisse nõuda omanikult. Kui metsaomanikul on korrektne raieõiguse võõrandamise leping, kus on täpselt ostja kohustused ja vastutus sätestatud, siis saab metsaomanik selle lepingu põhjal omakorda alustada kohtuprotsessi ostjaga. Kuni vastava kohtuotsuse jõustumiseni võib süüdistatavaks olla aga metsaomanik.

Loomulikult ei sõlmita üldjuhul lepinguid pahatahtlikult ning enamus raieõiguse võõrandamisi toimub edukalt ja osapooli rahuldavalt. Raieõiguse võõrandamise lepingul on sageli negatiivne eelsoodumus; sõltuvalt konkreetsest metsast mõistab ettevõtja, kui tõenäoline on sama metsaomanikuga järgmise raieõiguse võõrandamise lepingu sõlmimine. Väiksemate kinnistute puhul on tõenäoline, et järgmine raie tehakse alles 15 – 20 aasta pärast. Niisiis on jätkuva koostöö tõenäosus nulli-lähedane ja võib juhtuda, et metsast võetakse, mis võtta annab.

Kokkuvõtteks võib öelda: raieõiguse võõrandamine on suhteliselt riskivaba lageraie võõrandamisel. Harvendus- ja turberaie puhul on üleraiet küllaltki tõenäoline.

Kinnistu müümine

Kinnistu müümine on kinnisvara-tehing, millega kinnistu koos kõigi olemasolevate ja tulevaste õiguste ja kohustustega vahetab omanikku. Ilmselt on kinnistu müümine kõige riskivabam. Kui ei ole kinnistut, puuduvad ka kohustused

Kinnistut võib müümise eesmärgil jagada. Kui ollakse valmis loobuma metsast, siis võib ju metsaga osa alati eraldi kinnistuks mõõta ning müüa selle eraldi kinnistuna. Siinkohal peab ära märkima, et maa mõõtmine on seoses töökoormuse vähenemisega muutunud odavamaks ja toimingud kiiremaks. Lihtsam on lahusmaatüki ehk eraldiseisva katastriüksuse müümine. Sellisel juhul ei ole alati

vajadust lahkumõõtmiseks.

Kinnistu müümisel on oluline teada, et tegelikkuses ei maksa maa praktiliselt midagi. Lagedaks raiutud metsamaale annavad hinna üksikud puud (n. seemnepuud), mis on lageraie käigus kasvatama jäetud. Või kompenseerib lagedad alad samal kinnistul kasvav mets. Üksikute puude puhul näitab lihtne arvestus, et 15 korraliku männi seemnepuud annavad umbes 20 tm/ha materjali, mis teeb kokku seega u. 11 600.- krooni tulu 1 hektari kohta. Kui mõni metsaostja maksab sellest poole metsaomanikule, siis tulebki nn. lageda metsamaa hinnaks juba ligi 6 000 krooni hektar. Suuremate kinnistute puhul, kus ostu-müügihind ületab miljon krooni, kaotab maa hind üldse igasuguse tähtsuse. Seda nii ostja kui müüja jaoks. Samuti tuleb kinnistu müümisel arvestada, et isiklikud vaimsed väärtused ei maksa ostja jaoks midagi. Kinnistut müües tuleb loobuda ka vaimsetest sidemetest kinnistuga. Kindlasti tuleb eelnevalt enda jaoks selgeks mõelda, kas ikka ollakse valmis kinnistust loobuma.

Kokkuvõtteks võib öelda, et kinnistust on otstarbekas eraldada see metsaosa, mida tahetakse müüa. Selliselt metsa müümine toimub suhteliselt riskivabalt ja omanikutunne säilib seoses allesjääva kinnistuga.

Parima hinna saamine ja tasumistingimused

Sõltumata müügiobjektist on tavaliselt müüja huvitatud parima hinna saamisest. Metsa müümisel on see parima hinna saamine suhteliselt komplitseeritud. Hindamine on keeruline ning tulemus alati ühes või teises suunas nihkes. Sellises segases olukorras on teoreetiliselt võimalik parimat hinda saada ainult enampakkumise ehk oksjoni läbiviimisega. Praktiliselt ei toimi oksjonite läbiviimine ennekõike metsaomanike hirmust oksjoni kui suure ja ametliku protsessi ees. Metsaomanikul on ilmselt raske ette kujutada, et oksjon võib toimuda ka vaikselt ja edukalt. Kõik sõltub oksjoni ettevalmistamisest ja läbiviimisest. Samuti tekitab komplikatsioone meie erametsaomaniku vaenulik maksumüsteem. Sageli otsustavad metsaomanikud tehinguid teha ostjatega, kes mak-

savad osa kokkulepitud summast niiöelda mustalt. Selle arvelt väheneb alati ka makstav summa. Sõltumata sellest, kas makstakse mustalt või ametlikult on ikkagi alati mõistlik korraldada oksjon vähemalt tegelikult pakutava hinna teadasaamiseks. Oksjoni läbiviimisel võib alati pakkumisdokumentidesse sisse kirjutada tingimused, milliste puhul metsaomanik ei ole kohustatud ostu-müügi lepingut sõlmima. Seega on võimalik tekitada olukord, et oksjon viiakse läbi ainult reaalse parima hinnapakumise saamiseks. Tehingu toimumine ja läbivõtmised tasumistingimuste osas on juba järgmine etapp. Oksjoni ettevalmistamine ja läbiviimine on tänapäeva arvutiajastul suhteliselt lihtne protsess.

Kokkuvõtteks võib öelda, et oksjon on vajalik parima reaalse hinnapakumise saamiseks.

Majanduslik üldilme on erametsanduses pisut masendav. Erametsaomanikud, kelle metsast pärinev puit annab igal aastal miljarditesse kroonidesse ulatuva käibe, loobuvad oma metsast sageli liiga odavalt. Hetketulu kaob kiirelt ning hall argipäev läheb edasi. Seevastu on metsatööstuses palju kõrgepalgalisi töötajaid ning suurte sissetulekutega ettevõtjaid, kes kõik küll kurdavad järjest suureneva konkurentsi pärast, kuid tegetsevad siiski edasi. Ajal, kui riigimetsa majandamise efektiivsuse tõstmiseks ja kulude kokkuhoiduks koondati terveid metskondi ja vähendati oluliselt töökohti, loodi erametsandusega seotud ettevõtluses töökohti juurde. Suurt koondamiste ja pankrottilainet ei ole aga selles ettevõtlussektoris veel täheldatud.

Omamoodi huvitav nähtus on veel metsa ja metsamaterjali vahendajad. Neid on nüüd viimastel aastatel küll vähemaks jäänud, kuid ikkagi on neid veel liiga palju. Vahendajate kohta võib küll väita, et see seltskond teenib elatist täiel määral metsaomanike arvelt.

Kokkuvõtteks võib metsaomanikele soovitada, et arvestage ka kõige atraktiivsemate pakkumiste puhul seda, et ükski ettevõtja ei paku teadlikult hinda, millesse ei ole sisse planeeritud kasumit.

GSM 51 64 066
www.taks.ee

Alustava ettevõtja baaskoolitus

Hotell Tartu konverentsikeskuses (Soola 3, Tartu)

Sihtgrupp:

- tulevased ettevõtjad, kes planeerivad tegutsemist ning omavad äriideed
- ettevõtjad, kelle registreerimisest möödus vähem kui 12 kuud

Aeg:

- 22.novembrist kuni 13.detsembrini 2005 (8 koolituspäeva, sisaldab loenguid, individuaalset tööd ja personaalset nõustamist)
- Lektorid: - Marju Käärst, Algis Perens, Siiri Einaste ja Kaie Toobal

Teemad:

- Ettevõtluse seadusandlik baas
- Äriidee, äriplaan, turundusplaan
- Maksustamine (FIE, OÜ)
- Raamatupidamise alused finantsplaneerimine
- Ettevõtte finantseerimine
- Tööohutus ja -tervishoid

Koolituse käigus valmib äriplaan

Maksumus: 500 krooni

Hind sisaldab õppematerjale ja kohvipause

Vajalik eelregistreerimine Tartu Ärinõuandla tel: 7 428 402 või e-maili teel Anne.Ligi@tartu.bas.ee hiljemalt 11.novembriks koos äriidee tutvustusega Täpsem info www.tartu.ee/arinouandla

Kohtade arv piiratud!

Kursust toetab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

Novembrikuu sünnipäevalapsed

95 Maria Kolk	25.11	Ridaküla küla
89 Stepanida Jakovleva	11.11	Ulila alevik
83 Aino Mägi	19.11	Puhja alevik
83 Hedvig-Kunigunde Lauri	30.11	Puhja alevik
82 Priidu Korberg	14.11	Puhja alevik
81 Anna Laitinen	23.11	Puhja alevik
75 Erich Pleskovski	24.11	Ulila alevik
70 Zinaida Rodionova	19.11	Ulila alevik

Valla uued kodanikud

Gerden Pukki sündis 07. oktoobril 2005.a.

Ema Anneli Tasane

Isa Priit Pukki

Melina Koort sündis 21. oktoobril 2005.a.

Ema Helina Aas

Isa Jaanus Koort

TÄNUAVALDUS

SÜGISSIMMAN jääb väga ilusaks mälestuseks mulle. Suur tänu pillimeestele, lauljatele ja külalistele pillimängu, laulu, õnnitluste ning heade soovide eest! Eriline tänu Rahvakultuuri Kesksele, seltsimaja töötajatele, Kaarel Tuvikesele ja Piilu baari töötajatele.

"Seni, kui pillimäng kõlab, elab küla ka!"

Endel Koppel

MÄLESTAME

Jaanus Anton 07.10.1941 – 30.09.2005

Heldur Sootla 29.01.1937 – 05.10.2005

Lembit Saarjärv 10.05.1937 – 23.10.2005

Veronika Männiste 23.01.1925 – 25.10.2005

SELTSIMAJA ANNAB TEADA

Laupäeval, 12. novembril kell 12.00

Puhja Maanaiste Seltsi ÕLEPÄEV.

Mida õlgedest põnevat valmistada annab, õpetab Vaike Kukk.

Reedel, 18. novembril kell 21.00

ÕHTU ERICH KRIEGERIGA.

Lauad ettetellimisel.

Osamaks a´100 krooni tasuta hiljemalt 15. novembriks seltsimaja või Piilu baari.

KASUTATUD RIIETE KOGUMINE

21.- 24. novembril kell 10.00 - 13.00

23. novembril kell 17.00 - 21.00

KASUTATUD RIIETE JAGAMINE

Reedel, 25. novembril kell 10.00 - 17.00, laupäeval, 26. novembril kell 10.00 - 14.00

Reedel, 9. detsembril kell 15.00

PENSIONÄRIDE JÕULUÕHTU.

Tantsuks mängib Mati Bänd.

Teekõrvase ja kingituse jõuluvana kingikotti võtta ise kaasa.

Valla buss toob peole Möisanurmest 14.00, Ulilast 14.15, Räämsist 14.20, Järvakülast 14.30.

Osavõtt tasuta.

10. detsembril kell 11.00 - 16.00

JÕULULAAT.

Ootame jõulukaupade müüjaid ja ostjaid!

Tööpakkumine

AS Eesti Post Lõuna regioon sõlmib lepingu FIE-ga, (vajalik isikliku auto olemasolu) Puhja piirkonna teenindamiseks. Kande väljumine Elvast. FIE-lt eeldame pingetaluvust, kiirust ja täpsust. CV saata e-postiga: elva@louna.post.ee. Info tel 7456021 või 5164589

TEADAANNE

Alates 01. detsembrist 2005. a on erametsade nõustaja Harry Luige vastuvõtt Puhja vallas igal teispäeval kell 13.00 – 14.00. Tel 5261631

TEADE

Ostame korralikke jõulukuuski korralike hindadega. Tuleme ise järele. Tasumine koheselt. GSM 52 67 907 Meelis

PUHJA VALLA LEHT

VÄLJAANDJA PUHJA VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUS

61301 TARTUMAA; TEL. 730 0641

E-POST: TOIMETAJA@PUHJA.EE

TRÜKITUD OÜ TARTUMAA TRÜKIKOJAS

TRÜKIARV: 1050